

GANDHI TA INDIA

ERRIEN ASKATASUNA

Gaur ludi osoan aintzat artzen dan eskubide uka-eziña da erriak euren askatasunerako edo buru-jebetza osorako dauken eskubidea.

Eskubidea ez da ukatzen, baiña askatasuna bera bai, esaterako, eskubide ori onartuta egoala egon ziran ainbeste urtetan URSS'en menpean gaur askatasuna lortu daben edo lortu-eziñik dabiltzan aberriak. Sinistu be ez gendun egiten ainbesteko nortasuna euken aberriak izan leitekezenik URSS'en edo inguruko laterrien menpean. Eta zenbat olako dagoz Europa-baruan, batzuk oiuka beste batzuk isil-isillik!

Eta olako aberrien artean daukagu gure Euskalerrri maitea, zati bat Frantze'tarren menpean eta beste zati bat España'tarren eta emen, gaiñera Naparroa'gandik bananduta! Noiz etorriko ete da errien eskubide ori eskuratzeko ordua, zuzentasunaren ordua?

AGINTERRI AUNDIAK

Beti izan dira munduaren kondairan aginterri aundi batzuk, aberriak euren menpean artzeko alegiñak egin eta elburu ori lortu dabenak. Gogoratu Sumer'tarrak, Ejipto'arrak, Persia'tarrak, Erroma'tarrak, Karlomagno ta ondorengoak, bere aginterrian eguzkia estaltzen ez jakon V Carlos eta ondorengoak...

Olakoen artean daukaguz, baita, oraintsuagokoak diran koloni-bideko aginterri nagusiak eta onein artean Ingalterra. Aginterri kolonizatzaile onen barruan egoan India errukarria. Aztertu dagigun onen egoerea eta askatasun-bidea.

INDIA'KO GIROA

Indiatarrak baketsu eta aberats bizi ziran euren Maharaja agintarien menpean, Ingalterra ara joan baiño lenago, baiña eldu ziran inglesak eta beingoan menperatu eben India osoa, gogorkeri aundi barik eta Maharaja'k euren lekuetan izten ebezala; jakiña, zerga aundiak ordaintzeko beartuta. Eta geienak aberastasun aundiak eukezan lez, errez ordaintzen ebezan zerga orreik eta aberastasun aundiak ateraten ebazan aginterriak menpekoengandik.

Biztanleen ugaritzea be aundia izan zan eta zergak be, maharaja'rentzat batzuk eta aginterrirako beste batzuk, aundiak ziran eta laster agertu ziran batez be uri aundietan eta lugiñen artean txirotasun ikaragarrian bizi ziran millakako giza-mol-soak.

Bizi-bizi agertzen dau egoera au "Alaitasunaren Uria" Liburuak. Egoera benetan gogaikarria ta azpergarria: Gosea, gaisoak, garbikuzirik eza, bizileku ganorabakoak eta abar. Elebarrri au bide bitatik sartzen da egoera ori aztertzeri: Baserrian ezin bizi eta biziten urira joan zan eta zaldi-lana egiten eban gizona alde batetik eta Frantzia'tik ara joan zan mixiolaria beste batetik.

"GAUR GABEAN ASKATASUNA"

Egoera larri ori, batez be Kalkuta lako uri aundietan, ikusi ondoren, egokia da "Gaur gabea askatasuna" izenburua daroan liburua irakurtea.

Liburu onek kondaira bi alkartzen dauz, eta egokiro alkartu be, Gandhi'ren bizitza ta jokabidea alde batetik eta Inditi'ren askatasunaren urratsak bestetik.

GANDHI

Gandhi'ren jokabidea benetan arrigarria da, ametsezkoa dirudi, baiña berak jokabide ori osoan beteten eban. Arlo askotan kristiñauen bidearen antza be ba-dauko.

Gandhi'k gizona gizon lez artzen eban eta ezelako norkeririk ez dau onartzen, ez erlejiñoagaitik, ez endeagaitik eta ez seksuagaitik. Eta iru arlo orretan barditasuna benetan utopia zan Indian, an egozan erlejiño-giroan bramanak eta ikutu-eziñak, or bitartean zatika aundian askotariko maillak egozala, sekzu-arloan andren egoerea latza zan, erraza-aldetik induak eta musulmanak alkarren gorroto bizian agertzen ziran. Benetan utopi edo ames utsa zirudian giro orretan Gandhi'ren irakatsiak.

Barditasunaren elburu ori lortzeko, geroago ta biziago billatzen zan Ingalterra'gandik askatasuna eskuratzeko, Gandhi'k bide bakar lez bakezko ekintzak eta bere gose-aldiak egiten ebazan. Eta asko lortzen eban. Sarritan agintariak indarrez erriak baketu ezin ebezanean, Gandhi'ri deintzen eutsoen eta berak urietan gose-aldia asten eban eta ori errian zabaltzen zanean, bakeak egiten ziran, beraganako errukiagaitik.

Gandhi'k India bat nai eban, induak eta musulmanak bardintasunez barruan zirala, baiña ori ezelan ezin onartu izaten eben induak, lurralde aretako erritar jator bakarrak zirala uste ebelako.

Ez eban lortu Gandhi'k aberri bakar ori egitea, Pakistan'ek artu ebazan zati bi, 80 milloi musulman beragaz zirala eta Indiak bestea 300 milloi indu inguru zirala.

Gandhi'k, bere guraria ori izan ez arren, burua makurtu bear izan eban eta induen arteko gogorkerizale batzuk, berez laster ilteko zorian egoala, tirokatu eta il egin eben.

ABERTZALETASUNA

Gandhi'k bere elburu nagusia lortu eban: India Ingalterra'ren menpetik askatzea. Baiña zer esan bere jokabideari ta eritziai buruz? Ez ete ziran induak abertzale jatorrak eta musulmanak, etorriak? Ez ete daukaguz guk geure artean antzeko arazoak?

Gandhi abertzalea izan zala esan geinke, baiña bere jokabideak gure artera sartzeko aztertu-bearrekoak litzakez.

OLAZAR'tar Martin'ek